

РАДОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 3 міс.	на 6 міс.	на 9 міс.	на 12 міс.	на 15 міс.	на 18 міс.	на 21 міс.	на 24 міс.	на 27 міс.	на 30 міс.
—	—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:
У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА А, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оповісток:
На 1 сторінці: 3 карб. — коп
На IV " " " " 75 коп
за 1 рядок в 1 шпальту петита за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошенням більше як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Києві 35 к.
В провінції і на зоналах 35 к.

№ 121. Вівторок, 23 (10) липня 1918 року. № 121.

Штій театр купецького зібрання. Дирекція Кохесниченко.
Т-во укр. арт. під орудою ЄЛИСИВА
НЕЩАСНЕ КОХАННЯ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ БАНК.
(УКРАЇНБАНК) Хрещатик 27.

На далі буде приймати на звичайні біжучі рахунки на одну особу найбільше 300.000 руб. (як в українській, так і російській валютах). Більше цієї суми-тільки на умовні біжучі рахунки або на вкладки. Платить від 4 1/2% до 6% процентів.

5—918—3

Київ, 23 (10) липня 1918 р.

Залізничний страйк і прачинний страйк в останній день. Стаття про залізничний страйк в останній день. Стаття про залізничний страйк в останній день. Стаття про залізничний страйк в останній день.

Повідомлення—як повідомлення: про правительствену літературу. Повідомлення—як повідомлення: про правительствену літературу. Повідомлення—як повідомлення: про правительствену літературу.

Інтернаціональний націоналізм.

В кінці середніх віків склалися на Сході Європи політичні обставини так, що Москва стала політичним центром східного слов'янства. Це з звичайно, може так, а може й не так, — одне слово, тези які ще принаймні треба довести і довести фактами. Але виставляючи такі хибні тези, офіційне повідомлення забуває пояснити, чому в такому разі ми не бачимо фактів терору і чому до страйку прилучилися й українські залізничні організації, яким нема ж ніякісенького резону руйнувати українську державу. Також і це одне питання насочується: неже всі служачі на залізницях з большевиків складаються та з їхніх прихильників, хоча саме залізничники могли б найкраще оцінити руйнівну роботу большевизму, бо на залізницях вона дала може найбільші наслідки.

Облишно проте ці питання. З того ж офіційного повідомлення бачим, що залізничні наші перебувають у катастрофічному стані, що дефіцит вони дають колосальний. Але, з другого боку, не може новочасна держава й обійтися без залізниць, просто знищити їх як збиточну операцію. Отже треба шукати якихось способів, щоб справу урятувати, щоб залізниця не давала самих збитків, а були тим, чим їм належить бути — кровеносною системою державного організму. І що од збитків можна втікти, видно з того, що за концесії на нові залізниця аж б'ються всякі претенденти: не за дла державного ж добра так вони побираються! Виходить, справа сама по собі не збиточна, треба тільки до неї підходити з належними способами. І вертаючись до тих способів, можемо їх охарактеризувати тими словами, з якими колись обертались однодумці деякого з наших міністрів до царського правительства: „дайте нам добру політику, і ми вам добрі фінанси дамо“. Залізниця добрі можуть бути теж тільки за доброї політики і з цього погляду тільки й треба оцінювати такі з'явища як залізничний страйк.

лених народів. Московський інтелегент глибоко переконаний, що великодержавній Росії історія заповіла об'єднати всі ті народи, які були силою царських багнетів поневолені, щоб Російська Держава змогла твердою ногою стати коло виходів до Антлантики, Тихого океану, Середземного моря та можливо навіть Персидської затоки.

Така імперіалістична політика диктується економічним, мовляв, розвитком Росії, а коли на перешкоді цьому стоять державні змагання інших народів, то вони повинні принести себе в жертву великодержавній місії Росії, а через це і руська культура для них повинна бути інтернаціональною, себ-то для тих народів, що мали нещастя бути поневолені московськими царями. Ні один народ, що входив у склад бувшої імперії, не може створити держави для такої великодержавної місії, а через те вся неруська демократія — шовіністична, націоналістична, а не інтернаціональна. Ні один з поневолених народів, — у цьому глибоко переконаний російський інтелегент, — не зможе створити власної великої культури, навіть такої, як руська, не кажучи вже про німецьку чи англійську, а через це змагання поневолених народів до того, щоб утворити свої культури тільки підриває розвиток культури руської. Це тільки розтрата народньої енергії, навіть ступінь до регресу взагалі та варварства. Так виглядає хвалена інтернаціональність руської інтелігенції, яка без ріжниць партій проливає нині крокодільні сльози над зруйнованим бувшою тюрми народів.

Українське громадянство знає, як російська буржуазія ставилася до імперіалістичної авантюри Росії під час нинішньої війни, як навіть громадянство називало криваву боротьбу з центральними державами народньою, як воно закликало використати цю війну для ослаблення своїх вікових мрій; українська демократія на власній спині зазнала, як руська демократія поставилася до визволення українського народу з вікової неволі. Нині ми ще раз переживаємо, як росіяне без ріжниць партій єдиним фронтом ведуть боротьбу з ідеєю української державності.

Ми не забуваємо, як російська буржуазія та демократія, борячись у себе вдома проти панування большевиків, майже вітала братовбивчий похід большевиків на Україну, вбачаючи в ньому користь для єдиної неділимної Росії. Виховане на історичних націоналістичних традиціях, російське громадянство, так само як і польське, мислить Росію тільки в історичних межах. Закликаючи держави антанти до втручання у внутрішнє життя Росії, російські керуючі кола сподівалися таким чином знову приєднати до Росії ті народи, які нині визволилися.

З тією ж самою метою, використовуючи нинішнє важке для України політичне становище, вони насунули хмару на територію нашої держави, щоб спільно з зрусифікованим громадянством на Україні підірвати існування української держави.

Єдиним фронтом від монархістів до большевиків вся інтелігенція провадить шалену агітацію за Росію, роблять усілякі заходи, щоб утруднити будівництво нашої держави. Одні з них вже встигли провалити тимчасово автокефальність української церкви, другі боряться за єдність московської та української кооперації, треті провадять ту саму роботу в школі, суді, в фінансовій та економічній політиці, четверті в робітничому рухові та поміж селянством, договорилися до того, що навіть для запровадження соціалістичного ладу шкодливо, коли Україна буде самостійною державою. Куди хочте гляньте: в пресі, театрі, на зібранні, концерті чи на вулиці — скрізь

все помічаєте цю антиукраїнську працю російської інтелігенції. На-

Мені здається що цього цілком досить, щоб українська демократія по правді оцінила інтернаціональність російської інтелігенції, поробила відповідні висновки до їхньої ролі на Україні та організовано, теж єдиним фронтом, виступила проти цієї шкодливої для українського народу роботи російських колонізаторів, імперіалістів, націоналістів та шовіністів, які без ріжниць партій усі мають одну мету.

М. Кушнір.

Мудра політика.

єсть на світі божому один премудрий та сміливий птах — страус або струсь прозивається. Кажуть, що проти видимої небезпеки він винайшов геніяльно-простий спосіб: голову під крило — і заспокоївся. Не бачить — значить нема...

Видимо, ця мудра політика імпонує лекому не тільки в Сахарі, а й по густо залюднених, принаймні не пустинних місцевостях. Коли б я був карикатуристом, я багатьох політиків отак у струсовій позі змалював би. Стоїть собі такий європейський пристойний чоловік, в омегні, при часах і все честь-честь, тільки голову, мов циліндер зняв із себе й під пахвою держить. І нічого, звісно, не бачить. І нічого не боїться: сміливий, аж страх за його прошибає. Наприклад... За прикладами ходити недалеко.

Про кризис кабінета цвірінкають усі горобці по всіх київських стріхах і, як і личить таким легкодушним створінням, цвірінкають та плещуть багато не до речі, багато зайвого, легкодухого й непотрібного. І коли хто схоче те цвірінкання перевірити і справжньої правди дізнатися та обернеться до київських газет — аж у них самі білі плями світять. Кожному вже доводиться самотужки догадуватися, який звідти динаміт, проксимін чи мелітні вибрано. Ну і догадуються...

Мудра політика: не видно — значить, нема. І стоять собі солідні такі політичні струсі з головами під пахвою, бо крилат не мають, а коло них легкодухі горобчики метушаться, увиваються та цвірінкають. Більш нічого нема, решта в білі плями провалилася. Чи значить це, що й небезпека там же без сліду зникла?

Нехай тішать себе цим мудрі політики. Я ж ще і ще раз нагадаю звичайне для наших часів saeterum sensus: цензура мусить бути скасована вже хоча б на те, щоб горобцям — добрим молодцям менше простору було.

Сергій Єфремов.

Нова „реформа“ суду.

Забуде хороше діло.

Не треба, здається вже доводити, яку велику роль грає в житті як окремої людини, так і громади, мистецтво в усіх його формах, бо це питання не викликає ніяких суперечок. Річ тільки в тому, якими засобами поширювати мистецтво та його здобутки в широких верствах людкості. Що до театру та до народньої музики й співу, то вони прототали вже дуже матеріалу стежку до народу. Правда, і тут зостається ще зробити чимало, улаштувати мажорні театри, хори, оркестри в такому числі, щоб кожне велике село, кожне місто хоч раз на рік мало у себе свято — мало змогу послухати рідну музику, рідну пісню й подивитися на виставу в гарному виконанні. Те, що до цього часу зроблено в цьому напрямку — це крапля в морі. Але й того не зроблено в галузях мистецтва, котрі торкаються малювання та будівництва — про мажорні виставки картин, мажорні, зразків будівництва ми нічого не чуємо. От ми й хотіли б звернути увагу діячів мистецтва на цю сторону справи та нагадати про сирібу в цьому напрямку, яку зроблено було 15 років назад. А саме — в роках 1903—1904 по селах та містах Чернігівщини, Полтавщини та Київщини мандрувала виставка картин, котру улаштував гурток малярів з відомим художником Розвадовським на чолі. Виставка ця містилася в полотняному шатрі, який складався і на возі переїздив із села в село разом з картинками. Виставка ця мала величезний успіх повсюди, буди вона переїздила, — я сам був тому свідком. На жаль, виставка не мала національного характеру, містила в собі дуже мало гарних на українські —

Т. Д.

чи то побутові, чи історичні, чи навіть пейзажні—теми, з одного боку, і цілих галузів графічних мистецтв—з другого. А саме—не було зразків релігійного мистецтва—картин на релігійні теми і з'явився—іван, у цьому напрямку треба багато зробити за дія мистецького виховання народу. Не буде зразків картин на національні теми, виконаних літографією, фотографією та іншими такими засобами, дешевими ціною, котрі могли б зустрітись в селянській хаті „Бову-Королевича“ та інші твори художнього мистецтва п.п. Ситина та Пубакова. Не маю на меті згадати виставки ще одної галузі мистецтва—будівництва, бо тоді українському будівництву ще й на світ не благословлялось. Отже ми й гадаємо, що треба було б скористуватися з цього, правда, не дуже щасливого, але все ж таки гарного прикладу і негайно улаштувати кілька мандрівних виставок мистецтва. Для цього треба було б на перший час використати хоч по часті те, що зібране на виставці т-ва діячів українського мистецького мистецтва. Маємо надію, що м-во шляхів не одмовиться дати 1—2 вагони на кожну з таких виставок, котрі, як що побувають хоча б тільки по тих містах та селах, де є залізничні станції, то й то зроблять велику послугу народові. А далі ці виставки, коли зовнішні умови будуть для цього більш сприятливі, могли б не мінати ні одного села, мандруючи, як мандрували тому 15 років згадані виставки, пересуваючись кіньми та волами. Розуміється, кожна така виставка повинна мати більш-менш широкі відділи—побутовий і особливо історичний, що чимало сприяло б поширенню національної свідомості.

А в світлих душах зародили б такі виставки любов до рідного мистецтва, в світлих душах розпалили б искру хисту до мистецтва в асправе пелунці, як багато дали б вражень і матеріалу тим молодим малярам, які, розуміється, повинні й сами мандрувати з цими виставками для відповідних попраць. Є ще одна сторона в цій справі: треба за вхід на виставку брати плату хоч невелику, з тим, щоб з цих коштів частина йшла на пересування виставок та утримання осіб, котрі будуть їх провозити, а решта йшла на стипендії мри української академії мистецтва.

Ю. М.

Релігійні етюди.

Покиньмо мерців.

II.

Однак, що ж то є, ласкавий читачу мій, пробувати в Христі? Чи навчає нас тому хоч одна з сучасних церков, що повстали на ґрунті компромісу між вимогами науки евангельської та старими, буденними традиціями недомужнього і себелюбного життя? На жаль, на це не можна дати позитивної відповіді, бо навіть за часів апостольських уже не все було

гаряд серед прихильників Ісусового слова, дальший же розвиток історії приніс нам тільки такі тучні живля нового хуколю поганського, що не звати вже, де їм той край. Але то саме Христос і був, напевне, волюм усіх тих компромісів, що заздалегідь богодухновенно передбачав усі наслідки лукавих наших діл, повного самозречення, всебітного переяріння його ідеологією якнайвиги від учнів своїх, кінчучи їх стати доцями людей, і коли б людськість справді щиро додержувала заповітів його, то царство Боже на землі було б давно вже безсумнівним фактом.

Аче любите ми, заповіді мої собіюдайте, та научає він нас... Отже, наслідуючи чудове слово його, покиньмо мерцям ховати мерців, і даймо спелій славетній істинно-русській вірі—досягти гальванізації, їй лишиться золота доля нерезультатної коффеції, мзерній, але догідній і стан декоративного коліщата, дікового державного механізму, байдужого до соціально-егітичних змагань та сміливих кроків піонерів всебітного поступу. Замість емансипації вона пішла в найми, опинилася знову під егидою державного протекціонізму, що як тепличну рослину обфігатме її від природних впливів неблаганної дійсності, позбавляючи одночасно самостреластості й здатності до справжнього життя. Після недовгої доби воєнничого раціоналізму, після атеїзму піднесеного до рівня нової фальшної релігії, ми знов раптово опинилися на порозі старого, по суті поганського, воєнничого ілерікалізму, однаково брідкого і безглузлого як і попередній його, і з цим нам микомові треба якось рахуватися.

І от, коли б сліпа віра в Бога, потім у поступ, і нині знову в Бога, не довела людськості до марев аполітичного та соціалістичного раю в теорії, а на практиці до нечуваної розпочатої не без фарисейсько-християнської марми, і увінчаної більшевцьким воєнничим анекдотом, майже всебітньої війни, де чорносотенні баталіони смерті, та соціалістична червона гвардія ще й досі напередки змагаються побити реформ самознищення людського роду. Як би не це все, то може й не варто було б розпочинати цих рядків, але власне, тверде переконання в тім, що й католицьке автодафе, і православно криваве навернення Галичини, і більшевцький черволий бенкет, суть нічим іншим, як згубними наслідками мертвого вжитку релігійних та соціалістичних ідей на осягнення сторонніх, і несприродних їм цілей, та змертвіння їх шляхом перемиш в професійній змарядці стародавніх та новітніх дуршвітів, не переконання, примусе мене знову, знову братися за перо, для дальшої боротьби в жертвам невміручого егеїзму, що з холодним спокоєм сторіками слюз і крові заливають величестратний всевіт.

Однак не займаймо мерців: хто став при раді не озирайся назад віч-

ного бо життя стехіється перед те-ме можуть до нам'яти прїтти, прїго-ломжені зломісною телеграмою.

Педагог у найкрашому розумінні слова, патрий український патріот, здібний на саможертву надлюдську за-длі багьківщина, Василь Гладкий без втаняня, коли йому сказали, що треба вэлтись за внерядковання вчїтельського семінару для холмщан-українців у Бересті, з жаркою душею вїхав до Берестя з Києва 2 місяця с. р., поїхав на смерть у невідому сторону, бо небіжчик не був з Холмщини.

Карло Дмитріюк.

Очевидно, поступ без релігійно-егітичного раю, як і рай без науко-морального поступу, не суть твердими чинниками життя. Не тільки буденна енергія упертої боротьби за ітнування, але й святкова жага відпочинку на земі вищої правди були, суть і будуть повсякчасними супутниками та найкращим довідком оздобу життєздатної людськості, і, за Скворедом та Котляревським, геніальним Шевченком також метерпаче звиває о прїході апостола правди, але разом вже також і науки. Цей естатий момент є особливо важким: рай і поступ—правда і наука... коли б цей сиктєз здавна намував у людському житті, то Христос не спричинився б до „святої іквїзїції“ лїцензірїе формалістичного католицтва, до штучності увїї, бо егїдного рабобїлїа напїв-письменних православних церков, до позбавленого темлїтї живого чуття, безбарвно-прївїтїчного цеарополїзму доктора Маргана Люктера, до похурого, моторошно-льодового раціоналізму Кальвіна та до себелюбної чадної безодні мєвнїчного душевнїзовного каяття штундо-балтївських та одвєнтївських проповїдникїв.

А Маркс не спричинився б до більшевцької гекатембї мертводушї московських ітернаціональних націоналістїв.

Ото ж, мїй любдїй читачу, коли хочемо бути свїдомими чинниками справжнього і вїчного життя, то на-самперед по слову Христовому по-винїмо живих та умерших мерців, бо тільки раз і назавжди покїнчївши з ними раунок свої, ми зможемо у-слїшно і щїро виконати прїзначєня своє на безмежному Божему свїті.

Павло Мазюкевич.

Василь Юрєвич Гладкий.

Посмертна задка.

Одержано телеграму від Педагогічної Ради тимчасового вчителського українського семінару в м. Бересті про несподівану смерть лектора цього семінару, повітового комісара Освіти на Поліссє Василя Юрєвича Гладкого. Небіжчик умер так несподівано, так передчасно, в таких мелодичних літах, що всі, хто його знав, людин, на вулицю, що за живання російської мови і читання російських книжок дітей ганяють як полїсь за українські книжки, що російська наука, культура й книга щось заборонене на Вкраїні, що російська школа з виглядовою російською мовою вже стала на Вкраїні мало не якоюсь „Синьою птїцею“... Таких страхів російських ультра-патріотів педагогів, як би не бачити життя, як би не прислухатись до його непереможного голосу.

Що ж каже нам це життя, про що свідчать життєві факти? Яку картину фактичного становища російської школи на Вкраїні дають ці об'єктивні, безсторонні, нешудкумі свідки?...

В свїтї фактів картина сучасного становища російської школи на Вкраїні зовсім не здається такою страшною, такою глїтїющею, такою сумною, такою невїдрадною.

Ми бачимо, що, хвала Господеві, всі російські школи, як жили, так і живуть, і ніхтє не збїрається ставати їм на перешкоді. І тепер, як і перше, всі російські школи сидять у своїх гарних будинках і цілком вільно порядкують своїм добром; і тепер ці всі школи мають стаже й незне удержання од держави і вважаються державними школами; і тепер у них безбєрожно іриваються навчання російською мовою; і тепер цих шїл, особливо середніх, в десятки разів більше, мїж українських; і тепер і всі ці школи й ресїане-вчителї, які працюють по них, користуються з усіх звичайних прав та привїлїєв, не меншїх, як українські.

Де ж ті страші, нечуванї утєски, про які галасують педагогї-росїєвї?

Педагог у найкрашому розумінні слова, патрий український патріот, здібний на саможертву надлюдську за-длі багьківщина, Василь Гладкий без втаняня, коли йому сказали, що треба вэлтись за внерядковання вчїтельського семінару для холмщан-українців у Бересті, з жаркою душею вїхав до Берестя з Києва 2 місяця с. р., поїхав на смерть у невідому сторону, бо небіжчик не був з Холмщини.

Педагог у найкрашому розумінні слова, патрий український патріот, здібний на саможертву надлюдську за-длі багьківщина, Василь Гладкий без втаняня, коли йому сказали, що треба вэлтись за внерядковання вчїтельського семінару для холмщан-українців у Бересті, з жаркою душею вїхав до Берестя з Києва 2 місяця с. р., поїхав на смерть у невідому сторону, бо небіжчик не був з Холмщини.

Перейняти глибоким жалем, служачи канцеларїї комисарїату освіти Холмщини, Підляшшя та Полїсьє, в якїй Василь Юрєвич до 2-го жнїя с. р. працював, як заступник губернїального комісара, і користувався загальною любовію служачих, висловлюють релїдї небїжчика найщїрїше співчуття з прїводу наглої, несподїваної втрати дорогого Василя Юрєвича.

Хай буде земля йому пером!
Карло Дмитріюк, А. Терещенко, Л. Барилочин, І. Шумський, О. Манаревич, В. Мануїлевський, Палагчук, Козачук, Браицький.

Лист С. О. Сірополка до М. П. Василенка.

С. О. Сірополка з приводу свого виходу з комісії по виробленню плану шкільного управління надіслав п. міністрові нар. освіти Василенкові такого листа: „Вважаю поважний Миколе Прокоповичу! Вважаю за свій обов'язок повідомити Вас, що я не знаходжу можливим брати дальше участь у роботі комісії п. В. Науменка, по виробленню плану управління шкільними справами на Вкраїні. Причини мого виходу з складу комісії є принципіальна незгода з постановою більшості її членів по питанню, поставленому Вами на розв'язання комісії в негайному порядку про установлення—до нормального статуту шкільного управління—органа по затвердженню директорів і вчителів середніх шїл. Комісія більшостю голосів визнає необхідним відродити з цією метою інститут по-печителів шкільних округ з їх релїдїми функціями себ-то свїдомо їде до реставрації дореформеного строю шкільного управління.

Я вважаю, що тимчасовий статут шкільного управління повинен бути збудований на тих же засадах, які мають бути положені в підзавданому нормального статуту, а власне—на принципі децентралїзації, себ-то на передачі всієї шкільної справи земським і міським самоврядуванням (це здається, і Ваш погляд у цьому питанні). Через те я запропонував комісії скласти попереду нормальний статут шкільного управління, а потім внести ті коррєктивї до нього,

які викликаються потребою негайного пристосування до сучасного менту.

Менї здається, що тільки таке розв'язання цього питання може забезпечити природний і цілком безбєзпечний перехід від тимчасового до нормального ладу управління шкільними справами, і у вському разї не може бути допущєна реставрація того строю шкільного управління, який уже применєно до можливе шїядчого скасування як деволїтїним досвідом нашої школи, так і здєрєвними педагогічними принципами, що вже стали здобутком широких учїтельських і громадських кол.

Як практичний діяч по народній освіті, я не можу задовольнитись тим, що комісія, може бути, врешті виробить ділком вдатний нормальний статут шкільного управління, бо я вважаю, що і тимчасовий і нормальний статут мусять бути порєвнати однаковими пробїдними ідеями, а як старий громадський діяч я також не забув, що тимчасовї статутї за старих часів (а зараз є тежєвнї) потїжємьку до по-малєньку реставрувати „добре старєє время“ з частю не виправдували своєї назви й ставали нормальними статутами на довгї роки.

Не бажаючи брати на себе моральну відповідальність перед громадянством, одїрєсаєм якого я служив до цього часу, за всю ту нову рубїку яку обїєє нам здійснення постанови комісії, я і вважаю за кращєє вїйти із її складу, про що прєєхав Вас свїєвїстїти голову комісії п. В. Науменка.

Шануваний Вас С. Сірополко.

У КИЇВІ.

Велика рада міністрів. 20-го жнїя велика рада міністрів розглянула законопроекти, внесенї малою радою міністрів.

Затвердженї штати міністерства закордонних справ.

Прибавка жалування учтелїв. Рада міністрів затвердила закон про допомогу народнім учтелїям.

Кожному народному вчителю має бути прибавлено жалування до 1.800 руб. на рік. Законовчїтєлям жалування буде збільшенє на 300 карбованців на рік. Закон про допомогу не поширюється на вчителів вищих народних шїл, але кількість естатїк буде збільшенє.

Мінова торгівля. Міністерство фїнансів звернулося до міністерства харчування з проханєм звернути увагу на недопустїмїсть операцій, які має завести представник кременчуцького державного хлїбного бюро. Він малочи на метї зупинувати хлїб усіма можливими засобами в районї функцій кременчуцької контори заготовлєв 2.000 відер спирту для мінової торгівлї в сєльєвнїях. Взауочїк на не-обхїдність розвести спирт водою, цей

жнївнї близьку, лубу матїр Україну, розбївши лубов, прїхїлїєвїсть і по-вагу до неї і не маючи сили навчїти лубовї до чужої суверєної, похїурої своєї Росїї!.. Все це сумнї фактї нашого недавнього вїдулово. Болїше й прїкро навіть і агадати про те, скїльнї егїднї, пєгаюї неправдї вїдадали воїм, ці оборонці єднїєї недїлїдної Росїї, на нашу мову, на наших письменнїкїв, на нашу лїтературу й історїю!.. Ось—голосне дєрєло всього того несамовїтного крїву й гвалту, який сїчїєвєть російські педагогї проти української школи та культури.

Коли Україна визволилася од ярма московського, стала незалежною самостїйною державою, прїйшов тог-так давно бажаний і сподїваний час, що можна було вже творити власну національну школу, єдино міснїю, єдиною і єдиний ґрунт за-для нормального, мїдного і постїйного розвитку нашої мєлодої держави. Звичайне, перш за все звернути увагу на нерєкню свєтї, на нашу початкову школу. Верогї вкраїнської держави, істїнно руські педагогї, які й до революції звязано борєлися проти вкраїнської школи, підняли гвалт, стали борєнтї російськї школу, стали вєзвїтати, що народ не хоче рїднї школи, не розумїє рїдної мови, стали де мали силу і змогу, закаморочувати наш темнїй народ, підбурювати його проти рїдної школи. Я не буду тут наведити конкретних прїкладїв такої антиукраїнської нечесної агїтації педагогїв-полїтїквнїкїв і ітїрїганїв. Все це так недавно дієлося,—всі ці фактї так свєтїє прїйшли перед на-шими очима. Вердї за єднїю, неоподїєну Росїю добре розумїли, але велике значіння має рїдно народнїя освіта за єднї розвитку нашої національ-

Чи справді окривджені?

У розмові з росїянами дуже часто доводиться тепер чути скарги на те, що їх вривдять на Вкраїні, козбавляють прав, усілякими способами несправедливо визискують. Про це ж саме можна прєчитати мало не в кожному числї російських газет, які виходять у нас на Вкраїні. Не берусь розбїрати й освїтлювати це широке й складне питання,—горнїуюсь тільки тієї царинї життя, яка менї найкращєє відома, в якїй я сам працюю і яка теж викликає дуже багато непорозумїннїв і скарг од росїян. Я маю на увазі шкільну справу.

Коло цієї справи тепер знялося страшениий галас, крїк і верожнєча. Мало не в кожному числї місцевих російських газет можна прочитати скарги на те, що українці думають російську культуру, що українська влада руйнує російську школу, що українське організованє вчителство має замїр примусом українїзувати всі росїян на територїї України. Ні один учительський чи взагалї просвітний з'їзд росїян не обходиться без того, щоб не вніести найрїшучаших протєстїв проти „українізації“ з примусу, проти вузько-націоналістичної діяльності керманїчів нашої освіти,—без гарячих закликів до організованої боротьби з воєнничим українством, яке вступило на шлях анти-культурного руйновання російських шїл і взагалї всіх здобутків російської культури. Такі протєстї, постанови й резолюції в часлїкнїй кількостї друкуються на сторїнках газет, вїходять окрепими відбїтїками, девєдаться через спеціальнї депуації до відомостї Міністерства Освіти, хвєдкують, роздратовують російське прємїєвїство, обурюють його, виклика-

ють у нього воєнничий опір проти всього українського, як проти несправедливого, примусового, верожного, шкєдливого з політичного, громадського й педагогічного боку. За прїкладами не треба ходити далєє: згадаймо той галас, ту істерїку, які ми бачили на власні очї під час з'їзду вчителів і багьків російських, що так недавно одбувся у Кїєві. Що може подумати про становище шкїльної справи на Вкраїні який-небудь росїянїн, котрий живе дєсь у Москві або Тулі, одержує інформації тільки з часлїкїв, зовсім не знає нашого справожного життя? Яких думок він може бути про українство та його ідейних керманїчів? Яким справедливим гнївом може запалитись його серце проти цих ганєбних гнобїтелів російського народу, його школи, та культури?...

Але—забудемо на деякий час усі крикливї заявї, голосні протєстї й резолюції оборонців російської школи й культури. Од промов, од слів звернїюся до фактів, до діл. Нехай фактї, а не істерїчнї вагунї намалюють нам сучасне становище російської школи на Вкраїні, схарактеризують нам відношення до неї нашої влади й організованого вчителства. Ґрунтуючись на протєстах та заявах російських педагогїв, можна було б подумати, що російських шїл на Вкраїні вже майже не істєє, що од них одбїраю все майне й будинки, що вони втрачєли удержання од держави та перейшли на становище приватних шїл, що всі шкїльні будинки і майне українці до своїх руб прибрали, що по всіх низинках та середїях школах на Вкраїні навчання прєводїтьєся тільки українською мовою, що нешчаснїх учтелїв росїян повнїгали з шїл і повнїгали, голодних і хо-

представник міністерства просить повідомити, де, в якій кількості, якої форми і по якій ціні або краще дурко можна закупити порожні пляшки. Міністерство фінансів вважає необхідним надати до вирішення справи про бажаність подібних операцій можливість її на обговорення заінтересованих відомств.

У справі висилки П. Мілюнова з України.

Пролусия до Росії. Міністр закордонних справ повідомляє, що в Росію пропуск видаватимуться, але туди й назад видачу пропусків припинено. Щоб вернутися на Україну, треба звертатися за пропуском до місцевих українських консулів або консульських агентів.

Візити. Вчора у управління міністерства закордонних справ були на прийомі державний секретарь І. Кістяковський, голова української мирової делегації С. Шелухин, ректор університету в Чернівцях П. Померанц, отаман Сокура і ин.

Новоріччя до Києва з Берліну особистий секретарь українського посла в Германії д. Федоренко.

Знову панахида. Чорна сотня минулої неділі знову впорядила в Георгіївській церкві панахиду по розстріляному бувшому царю М. Романову.

Переказують, що чорна сотня в одне з найближчих свят готується впорядити велику маніфестацію з промовами, трюхокольоровими російськими прапорами і ин. Зараз іде вже гаряча підготовка праця: шють трюхокольорові прапори, роблять відповідні емблеми, значки і ин.

Міліонні видатки. Видатки комісії по вясненню права на врожай обійдуться в 8.802.485 карб. Обраховок ліквідаційної комісії земельних комітетів вноситься на затвердження. Обраховок складає суму в 21.345.200 карб. і в цій сумі 7.500.000 карб. вандій піде на видатки земельних комітетів по їх удержанню, 8.000.000 на видатки по утриманню заштатних служачих, а решта грошей на витрати по ліквідації.

Шульгин у Відні. Вчора міністерство закордонних справ одержало телеграму, що український посол при болгарському уряді О. Шульгин разом з посольством прибув до Відня. 26-го липня посольство має вирушити з Відня до Софії.

Прийомні дні у Д. Дорошенка. Управління міністерством закордон-

них справ Д. Дорошенко надає прийомати одвідувачів по вісторках, четвергах і суботах, причому делегації від 12 до 1-ої год., а окремих осіб від 1-ої до 2-ої год. дня.

Земельні комісії. Міністерство земельних справ вживає енергійних заходів, щоб губерніяльні і повітові земельні комісії, затверджені законом 15-го липня, розпочали свої функції. Склад головних робітників цих комісій уже набраний, і вони негайно виділять на місця.

Вчора в наказу міністра спеціальні гончі повезли на місця всі закони і накази уряду необхідні для цих комісій. Можна сподіватися, що комісії незабаром розпочнуть свою діяльність. В компетенції цих комісій входять функції політичних „землеустроительных комиссий“ і цілий ряд функцій, що стосуються впорядкування земельних відносин і розподілу земельного фонду.

Нові призначення. Як нас повідомляють, відомого північній проф. Заторницького буде призначено обер-прокурором генерального цивільного суду. Члена судової палати Максимовича мають призначити на посаду обер-прокурора генерального адміністративного суду.

Земельний фонд України. Зараз по відомостям державного банку земельний фонд України складається з 150.000 десятин землі. Дальше збільшення цього фонду йде шляхом купівлі землі у приватних власників.

Австрійський експорт.

Австрійський товар. „Дніпросоюз“ через фірму „ОСТ“ одержує 25 вагонів емальованої посуду, а також має одержувати вироб, від фірми „Солінгем“ та залізні вироб, яких незабаром прибуде 5 вагонів. Уряд дав право „Дніпросоюзіві“ одержувати безпосередньо з заводів різні вироб з заліза. Заключено згоду з австрійськими фірмами на одержування сиринів. За червень за ліцензії одержано 700 вагонів солі, до 40 тисяч пудів тютюну, 5 вагонів сиринів та багато рямаршин.

Большевицькі повідомлення. Місцева радіостанція приймає такі повідомлення з Москви: ватага зробила напад на помішання, де були під вартою великі князі Олег, Ігор та Костянтин-Костянтинівичі та Сергій Михайлович. Недовільно на опір варті князів забрали 6 жертв з обох боків. Вивуватах шукають.

Візгвардійська авантюра в Ярославлі незабаром буде ліквідована. Оточені білогвардійці намагалися втікти з Ярослава на одржгих човках та парових катерах. Вогнем рушниць та кулеметів ці спроби ліквідувались.

З Вороніжа повідомляють що ранені й хворі червоногвардійці, які прибули туди, розповідають, що совітське військо посувається далі аз Урлу. Козаки та надетські відділи од-

ступили верстев на 20 від Урлу. Залишений міст віддано. На фронті зформовано судільний ланцюг совітського війська.

З Баку повідомляють, що совітське військо з кавказького фронту веде далі наступ, захопивши станцію Суха й посувається вперед.

Подвійний пайок цукру. Міністр харчових справ видав 22 липня постанову з метою притягти якомога більшу кількість грошових знаків для розплати з робітниками на бурякових плантаціях, по якій він вважає можливим дозволити одразу пудру населенню в бліжньому липні місяці в подвійному проти встановленої норми розмірі.

Тисячі хабарі. Міністерство харчових справ одержало від Катеринославської контори державного хлібного бюро телеграму, в якій бюро повідомляє про діяльність члена державного бюро д. Малішенка, котрий затримує вагони з хлібом. Малішенко вимагає і бере хабарі по 15.000 карб. за вагон зверх твердої ціни за доставку хліба. Робітники підприємств Єнакієвського району голодують. Адміністрація клопочеться з'ясувати на кастраграфічне становище харчової справи дати їй право самостійно закупати хліб і продукти.

Прагматична ревізія. Управа Всеукраїнського земського союзу дістала з Геродні на Чернігівщині таку телеграму:

„20-го липня о 3-ій годині в день печалася правительствена ревізія. Всі двері земського будинку обставлені вартою. З земської управи забрали і вивезли книги і документи 1917—1918 рр.“

Заголоу земської управи Жук“. Ревізія міського управління. Вчора розпочала роботу комісія по ревізії квітського міського управління. Окремі ревізуватимуть продовольчу справу.

Комунікація по Дніпру. У зв'язку з припиненням залізничної комунікації збільшився рух паровозів. Позавчора в Кременчуку відійшли додаткові паровози. Чутки про страйк на паровозах категорично заперечуються.

З'їзд інвалідів. Заприся з'їзд інвалідів. З'їзд прийняв останні резолюції, в якій вітає об'єднання інвалідів всієї України. З'їзд твердо вірить, що всеукраїнський союз розвиватиметься в дужу організацію, красу

держави для чого пропонує всім союзам проводити в життя в строчному порядку всі замічені на з'їзді. З'їзд обрав правління всеукраїнського союзу інвалідів з 7 осіб.

Київський будівельний кооператив „Оселя“. 20-го липня одбудили загальні збори т-ва які остаточно ухвалили статут т-ва, назву товариства, обрали раду і доручили правлінню негайно передати статут на затвердження до суду. Статут складено на підставах кооперативних. Т-во має своєю метою забезпечити помешканням українців, для чого буде купувати як в місті Києві так і в його околицях земельні частки і будувати хутори і будинки, а також купувати готові будинки. Умови вступу в т-во такі: кожен, хто хоче ввійти в склад товариства, подає об цій заяву до правління з рекомендацією двох членів т-ва і вносить вступну платню 100 карб. Паевий внесок 1000 карб. вноситься або разом, або в розстрочку по 100 карб. на місяць, але чергу на помешкання член дістає по виплаті повної тисячки карб. Член т-ва котрий займає помешкання платє разом не менше 1/3 вартості його, а решту виплачує в розстрочку на тридцять років. Кожен член має право: володіти, користуватися, наслідувати й передавати в спадщину одержаного від т-ва майна, кожен член відповідає в т-ві сумою в десять раз більшою проти пая.

Кооперативу належить право власности на всі придбані і споруджені будинки і хутори—оселі.

Кооператив закладає відчувачи тяжке становище українців, які в більшості неможливі і перебувають в дуже тяжких обставинах, не маючи середнього експлоатуються хазяїнами. Отже коли всі українці будуть гуртуватися в т-во, то воно зміцніє буде мати великі кошти і кредити в банку і швидко розпочне будувати помешкання для т-ва, і через це від нас самих залежить поставити і зміцнити квітський будівельний кооператив „Оселя“.

На могилу Т. Шевченка. На вшанування могил Т. Шевченка склали жертви константиноградські т-ва.—Повичково-ошадиче 500 карб. і сільсько-господарське 250 карб.

Офіційне французьке повідомлення.

21 липня.
Бій розвивається при сирнячичих для французів умовах на всьому фронті між Марноу та Еном.

Північ од Урлу французькі війська, тіснюючи німців, котрі пробують затримати їх наступання посуваються з боєм у районі міста Мантур.

На півдні французі посуваються на схід головної лінії Сікої-Вільї, у напрямку на Урк. На південь од Урлу французі зробили важливий перехід на той бік Нейл-Сен-Фреї і захопили висоти на схід од Каор і Грі-вель.

Піднахиском франко-американських сил, які наступали між Уркем і Орнет, та французьких відділів, котрі перейшли річку між Фосоуа і Шартевр, німців було відкинуто за лімію Везо-Сен-Жермен-Мор.... Шато-Т'аррі (можливі помилки; заважали атмо-сферні розряди).

На півночі між Марноу та Рейм-сем бій іде з незвичайною жорстокістю. Цілий день франко-англійське військо, що наступає разом з італійцями, атакує в невтомно енергією значні німецькі сили. Вони захопили Сен-Ефрес і Вуйї і посуваються в долині.... (продусь) у куртоносному лісі й лісі дю-Руа. Підчас бою англійці взяли чотири гармати, 400 полонених, з них 11 офіцерів, між котрими два батальйонних командіри.

Авіація.

20-го липня.
Низькі хмари перешкодили повітряній діяльності. Все таки французські літаки зробили напади. Збито одинадцять німецьких аеропланів, франко-англійські бомбометачі зробили кілька нападів у районі бем. Скинуто 6 том зарядів на розташовані німецького війська. Підпоручик Фона збив 7 німецьких аеропланів за чотири дні, з них 6 упали у вогні. Загалом кількість аеропланів збитих цими літаками по офіційному подрахунку—рівно 56.

Австрійський офіційне повідомлення.

20 липня.
На Тирельським західний фронті бойова діяльність вчора значно збільшилась. У районі Адамело відбито кілька італійських атак. На Монте-Кавенто ма були примушені віддати ворогові вступний наперед ошірний пункт.

В Альбанії сьогодні в ранці знов виникли бої на північ од Берата, котрі тривають далі.

Большевики.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. По повідомленню штабу козачого війська большевики відбили успіхів охотників у тихорізькому районі покинули слободи Глинуку, Гулай-Борисовку, та Полявську. В сальському напрямі красноармійці з значними силами за допомогою бронированого поїзда кевели наступання на станцію Зимовики. Нові козачі полки не витримали наступу й покинули станцію, а також станцію Новоохотівську і хутір Терловський. Наступання большевиків до обох берегах річки Сала одбито. В варинському напрямі між станціями Котельжиново-Гремуча козачі віввали коли йшов большевицький, поїзд колю. Мала успіх також атака станції Жутово, де большевики втратили силу артилерійських запасів й кілька кулеметів. Наступання большевиків у районі Калача одбито, козачі захопили гармату й три кулемети. У Хоперському та Усть-Медведицькому округах, серед козачтва перелом на бік антибольшевизму; формуються ватаги для боротьби з красноармійцями. Наступання останніх затримують. Оточа армія наступає в трьох напрямках: Катеринодару, Кавказької Кущевки, а також у бік Євеська. На останньому напрямку закін генерала Ердені захопив станцію Староушковську й Ірклієвську.

Ростовський відділ повідомляє сповіщає, що продовжується обстріл Євеську, обстрілюють хві субмарини, міномосець та крейсер Гамідіє. В Євеську є кілька Совдєлів, що втілки суди зріжних міськ Дону, України. Большевики мають далекосяжні гармати.

Товарообмін Дон—Україна.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Управління відділом торгу Лебедів та директор департаменту торгу й мореплавання Зілов, виїхали до Києва для переговорів з приводу торгового договору Дона з Україною для скоршого встановлення між ними правильного товарообміну.

Нові п.-т. танки.
РОСТОВ над ДОНОМ, 20. По постанові ради управління відділами Донщини встановлюються нові поштово-телеграфні такси, аналогічні з українськими.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Од Українського Державного Телеграфного Агентства.)

Німецьке офіційне повідомлення.

21 липня.
Західний театр війни. Армія баварського кронпринца Рупрехта. Після дужого артилерійського вогню на річці Авкрі між Момоєм і Гамелем почалися атаки англійської піхоти, яку одбито з великими для них втратами. Увечері також були одбиті англійські атаки на схід та на південний схід од Гебютерна. Помірювана діяльність на протязі дня знову ожилася над вечір.

Армія німецького кронпринца. Місцеві атаки супротивника на північ од річки Ен одбито між Нувроном і Фелтену нашою контраатакою. Між річками Ен і Марна супротивник, вивши в бій свої дивізії, вчора намагався досягнути рішучих наслідків, але його одкинуто з великими втратами. Колоніальному війську французі: алжирцям, тунезійцям, мароканцям та сенегальським неграм дозволено вивести тяжкі бої в найгарячіших місцях. Сенегальські батальйони як окремі ударні частини поділені по різних французьких батальйонах, енергійно кидалися попереду білих французів в атаку слідом за бронированими автомобілями. Американці, а також чорні американці, англійці та італійці билися в рядах французів.

Після двох тяжких днів бою вчора під час контр-атаки наше військо вночі змогло розвинути свій наступ. Він цілком пристосовувався до нової наступної тактики супротивника за допомогою на масовому вживанні бронированих автомобілів при атаці, без усякої артилерійської підготовки, що зпочатку було несподіванкою для нашого війська. Вчорашній день бою та його лебідний кінець, якого досягнуто завдяки енергійній діяльності командувача війська, ривається до великих бойових успіхів, що мали місце раніш на цьому бойовому участку фронту.

На висотах на південний захід од Суасоу було зломлене вороже атаки сперовані після величезного ураганного вогню проти міста. Під прикриттям бронированих автомобілів ворожа піхота сім раз наступала на

культури, і через те, захваивши азбуку педагогії, яка рішуче вимагає, щоб народня освіта провадилася материнською мовою, всіх уживати заходів, щоб на Україні не було різької школи, щоб школа зосталася російською. Вони, ці вороги нашої держави, знали, що дерево не росте без коріння, що дерево йде од коріння, що який корінь, таке й дерево. Вони боялися, що національна народня школа поширять, поглинуть серед народа національну свідомість, розвіє його віковічну темноту, роздрве йому очі,—боялися, що національно-свідомий, освічений народ стане в оборону рідної школи, як могутнього засобу до зміцнення рідної держави, і тоді кінець їх пануванню, і тоді ніяка неправда їм не допоможе, і тоді ширеке, могутня народне море залле ті невеличкі островці, і те збудували собі фортеці вороги українства, і тоді пропай на-віки, едика, непедалька Росія.

Ще більше лютость, ще більше обурення й злости викликає у істико-руських педагогів розпорядження міністерства освіти про заведення українства в середніх школах. Звичайно, українофоби педагоги не могли без боротьби, без змагання згодитись викадати в школі науки з обсягу українознавства, бо ще так недавно вони глузували з усього українського, бо ще так недавно вони широким серед своїх учнів думали, що ніякої української мови, ніякої української літератури й окремої історії немає. Прнайжні жемі самому доводилося не раз зустрічатися з такими учнів, навіть старших класів гімназій, які, не знаючи й аза про українську мову й літературу, з голосу своїх учителів безадеяційно заявляли, що їх не існує. Згадується мені один гімназист VIII кл. привіційальної гімназії, який

на початку нашого змаюмства сміявся з української мови, тільки й знавчи про неї кілька безглуздох алегдетів, а потім прослухавши курс української мови й літератури, став палким свідомим патріотом. Згадаю і другого хлопця, теж учня VIII кл. місцевої гімназії, який сміявся казав мені, що в українській літературі тільки й є Шевченко, та й цей Шевченко—письменник не більший од Кольцова. Коли після довгої, широкі розмови бідний хлопець зрозумів, що його дурляк,—то він мені з обуренням сказав, що всю ісенітніцю про українську літературу він чув од свого вчителя я... Не диво, що істико-руські педагоги не згожувались заводити по гімназіях українознавства, що вони підбурювали проти цього цілком ревноного й розумного розпорядження міністерства освіти й батьків-і учнів, що вони ніякми громадянство й учнів до боротьби з владою, що вони намагалися навіть дітей на забастовки. Ми не дивуємось цим дивним проявам політичанства, цьому цілковитому нехтуванню елементарних вимогамів здорової педагогії,—не дивуємось, бо ці педагоги-русифікатори весь час своєї роботи в наших школах більш цікавилися істико-руською політикою, ніж справжньою шкільною освітою,—діти цікавили їх тільки як матеріял за-для їх політичанства, як засіб до боротьби з національним українством за єдину, непохідьку Росію.

В. Дурдумовський.

Партизанський отряд.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. До Ростову прибув з Могильова партизанський отряд, який складається з кавказьких горців. Отряд поїхав на фронт, де бере енергійну участь у боротьбі з більшовиками.

Скликання Вел. Кругу.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Денський уряд офіційно спростовує чутки про скликання в призначений строк Великого Кругу. Праця по скликанню йде повним ходом.

„Блисканна“.

РОСТОВ над ДОНОМ, 20. Між Ростовом та Новочеркаськом встановлено рух нового поїзду „Блисканна“, що йде 1 години.

Вивоз садовини.

СИМФЕРОПЛЬ, 18. Німецьке командування схилюється про майбутній приїзд київських фахівців по вивозу садовини. Всі потрібні продукти для консервів будуть видані. Німецька купувальня лішить другі сорти садовини. Обрано нову біржу.

Редактори.

ФЕОДОСІЯ, 17. Прибули редактори нейтральних газет Голандії, Швеції, Норвегії, Швейцарії, які знайомляться з економічними життям краю.

Склала вповноваження.

СИМФЕРОПЛЬ, 17. Повітова землянка урвава склала вповноваження, зважаючи на розпуск земського зібрання.

Бомби.

ОДЕСА, 20. Вчора двома бомбами, які кинули дві невідомі особи, що їхали візником, вбито садовата й тяжко поранено двох вартівних.

Черва.

КРЕМЕНЧУК, 20. В повіті кадусти кишать хробачки, буряки довгожовтк. Через безпечні дощі бояться, що черва злищить посіви.

Ватаги большевників.

МИКОЛАІВ, 20. У північній частині Ісаватського повіту з'явилися ватаги большевників, які активно не виступають, але одначе тривожать населення.

Чутки про холеру неправдиві.

МИКОЛАІВ, 20. Сажтарний відділ міської управи прохає схилюється, що чутки про холеру викладки не правдиві. Зареєстровані підозрілі—випалилися гастритиками.

Не холера.

ХАРЬКІВ, 20. Акадіз підозрілих у холері встановив відсутність холерних вібрионів.

Носи.

ХАРЬКІВ, 20. Кредитове товариство одержало носки, які продає населенню по 20 карбованців.

Скасування зем. комітетів.

СИМФЕРОПОЛЬ, 20. Ухвалою скасування кримський краєвий воєнно-економічний суд, а також скасування земельні комітети.

Поліція, а не міліція.

ХАРЬКІВ, 20. Назву міліції замінити назвою поліція.

Одставка управи.

ХАРЬКІВ, 20. Севастопольська міська управа подалась в одставку.

Красів інституції.

ХАРЬКІВ, 20. Рада міністрів Криму постановила скасувати всі інституції Криму замість губернських краєвими.

Трамвай.

МИКОЛАІВ, 20. За браком налива зменшено рух трамваю і значно обмежено користувачки електричності. Загрожує підняття припинення трамвайного руху; влучне освітлення, театри та інші інституції тільки до 11 години.

Брак нафти.

МИКОЛАІВ, 21. Через брак нафти, що загрожувє зниження електричної станції, з метою продовження праці станції до першого жовтня, коли прибуде нафта, дума постановила зменшити одпуск енергії до мінімуму, встановлюючи карн, і в той же час дуже збільшити платню, наприклад для театрів, клубів та ілюзійнів на п'ять карбованців за кілоаут.

МИКОЛАІВ, 22. У місті повна відсутність газу. Мешканці сидять при лампадах. Безмірне збільшення тарифу на електричну енергію та неадекватне зменшення видачі енергії ставить всі верстви людності в дуже тяжке становище. Надії одержати газ з Румунії немає.

Миколаївська „Просвіта“.

МИКОЛАІВ, 21. Діяльність „Просвіти“ гальмується браком коштів тому, що дума ще не розв'язала питання про субсидії. Головним джерелом прибутку „Просвіти“ є хор та трупна. Вирішено ставити спектаклі по дуже збільшені людє і він остався живим...

низким цінам, щоб поширити в масах українську культуру.

Урожай.

КОРОЛ, 22. Урожай хлібів гарний, особливо озимини, яку підірвав дощ. Ярижа, городинка та сіно середні. Збирати перешкожав дощ.

УМАНЬ, 21. Врожай вище середнього. Почали успішно збирати.

Одставка.

ОДЕСА, 21. Міський голова генерал Самніков подав прохання в одставку через важку хворобу.

Помішниця М. Нікіфорової.

ХАРЬКІВ, 22. В Олександрівську заарештовано помішницю Марусі Нікіфорової гімназистку Марусю Шекотихіну, що брала участь у цілій низці страшенних злочинств.

„Волна“.

ХАРЬКІВ, 22. З навазу влади закрито орган соціалістів-революціонерів „Волна“.

Жнива.

ІЗЯСЛАВЛЬ, 21. Жнива в разгарі. Озимина середня, ярижа вище середня, особливо ячмінь, овес обіцяють бути видатними.

СТАРОКОСТЯНТИНІВ, 22. У повіті жнива проходять у найкращих умовах. Пробний акадіз шкениці показує високу якість та значну вагу зерна.

Скарбовє майно.

МИКОЛАІВ, 22. Нарада під головуванням повітового коменданта, з огляду на те, що людність переходить скарбовє майно, постановила: збирати майно примусовими заходами попереджаючи про сувору відповідальність за переховування.

Курси для вчителів.

МИКОЛАІВ, 22. Відкрились урядові курси української мови та українознавства для народних учителів. Запис численний.

Арешт злочинців.

СТАРОКОСТЯНТИНІВ, 22. При спробі міліціонера спіймати підозрілу особу, що проходила вулицею, остання розпочала стрілянину з револьвера й поранила кількох прохожих. Затриманий в'язень, невідомий, як виглядав, є безпечний злочинець, що брав участь у цілій низці збройних грабунків.

Шляхи біженців.

ЕРІВНЕ, 22. Одержавши кордон для процесу виселення, німецькі власті призначили три шляхи для тих, хто має свої кені та возж. Перший шлях: Новоградволинський, Корець, Браїлів, Антополь, Рівне. Другий: Миропіль, Положине, Шелетівка, Славута, Користівка, Здохбуново, Рівне. Третій: Ракитне, Класове, Сарни, Городець, Подляда, Чарторийськ, Малевиці, Повурьск.

Залізниця Умань-Миколаїв.

МИКОЛАІВ, 21. Зважаючи на тривогу, що підняла Одеса з приводу вбудування залізничці Умань-Миколаїв, дума спільно послала до Києва члена управи інженера Ціплевича, щоб захистити інтереси Миколаївца, зважаючи на велику вагу залізничці не тільки для Миколаївца, але й для всього величезного району.

Листи до редакції.

Величезна кількість листів редактору! Уважно прохаю Вас не одмовити звернути увагу громадянства на ту „українізацію“, яку провадять п. Лабутин у київській державній ошадній касі (Миколаївська вул. № 9).

5-го липня до мене відома дійшло, що я із 5-ої філії ошадної каси на Хрещативу, де я працюю, пересовуюсь до 3-ої філії на Галицькому базарі.

Намір п. Лабутіна пересунути мене на Галицький базар в той час, коли я мешкаю так далеко—на Демієвці, надзвичайно мене стурбував, бо я з цього заходу побачила, що він мене хоче вижити з каси. П. Лабутин добре знає, що я не міцкого здоров'я, що йдти на Галицький базар мені буде надзвичайно тяжко і таким робом працювати там я не зможу, та цього йому тільки й треба.

5-го липня я звернувся до п. Лабутіна особисто з проханням залишити мене у 5-ій філії на Хрещативу, або перевести назад до головної каси, де я працювала 3 роки, з поясненням, що мешкаю я дуже далеко і не те, що не хочу йдти на Галицький базар, а не можу, і це повинні всі зрозуміти. На це п. Лабутин, в дуже нечепній формі, мені одповів: „Что хочь, те и дьлаю, и никому отчета давать не камьреть“.

Після цього, в той же день, через служачого каси я подала п. Лабутину відповідне прохання на папері. У відповідь на його я одержала 10-го липня відношення від канцелярії каси, що я все такц призначена на Галицький базар.

Наслідком цього було: 1) 15-го липня по телефону мені передав член комітету урядовців каси п. Разказов, що все уладжено, і що я зостаюся у 5-ій філії, при чім п. Разказов і завідувач канцелярії каси п. Роголь-Левинський, мене прохали, щоб я до директора каси Лабутіна ніяких паперів більше не писала українською мовою, а тільки російською: „Директорь не знаеть українського языка, не понимаеть его, не может все разобрать, сердится и это затягиваеть разрешеніе вашего дьла“.

2) 16-го липня я одержала від канцелярії каси повідомлення про те, що я все такц повинна йхати працювати на Галицький базар.

3) На другий день, 17 липня, я одержала від канцелярії каси друге повідомлення, що я від служби в касі звільнена, себ то одним розчерком пера п. Лабутіна мене викинуто на вулицю.

Голова комітету по народній ошадності та страхуванням життя, до якого я зверталася з проханням захистити мене від насильства п. Лабутіна, мені у сій справі не міг допомогти, бо, бачте, п. Лабутин до цього часу ще жадної влади над собою не признає і наказів комітету—себ то управління всіма касами не виконує.

Характерна рисочка: під час „північної соціалізації“ п. Лабутин вибриком бігав перед „комісарями“, а тут, бачте, „сам я собі голова“ і що до вищої інституції над собою, то „моєму праву не прелятотуй“.

Гадаю, що списана тут пригода зо мною має не тільки особисте значення, а й громадське: це ще один з тих зразків „українізації“ та пошани до служачих, якими вищирше можна було б заповнити сторінки сучасного літопису нашого життя.

З глибокою повагою Ганна Лобно Лобановська.

Літ.-вок. ранок Ів. Франка.

Волю так і повинно. Молодий народ славить своїх героїв. Була мін... А творці духа свої серця любов'ю заналили—вели вперед. Стіклячи кров'ю до сонця.

В неділю в одержому театрі показаво Івана Франка. Нашу гордість, українського Мойсея. Призначили о 12-ій, а почали десь після першої. Публіка гукала ногами, з кетерляччи плескала в долоні—„пора, пора!“ Хор на початку не був готовий. Часто декламували зовсім випадково, співці не всі прихали. Цілком зрозуміло, що респорядчки викустали на сцену „поета“, який довів до відома слухачів, що Франко „стишк писав“. Чудові поеми Франков! Чудові глибоби, сильні поезії його! Чом же респорядчки не вважали з Франка більш характерних його річей? На „bis“ сівати не Франкові речі—теж не годилося б.

Щось сильне, закружене та довершено лишилося після лекції В. Чеховського. Лектор знав, для чого на катедрі сходяв. В. Чеховський справді пошанував Франка. Хереві найкраще вдавсь гами „Вічний революціонер“.

„Не пора“ звучало важко. Од „Ранку Олеся“ до „Ранку Франка“—крок не малий. А все-таки героїв шанувати не так бн треба було.

Повідомлення.

Соц.-федералісти. Голова комітету партії соціалістів-федералістів м. Києва і київської губернії ласкаво прохає всіх членів комітету обраних і кооптованих; які є в Києві, прибути на чергове засідання комітету, яке відбудеться завтра 24 липня рівно о 8-й годині вечора в помещанстві українського клубу.

Товариство „Батьківщина“, визнаючи велику потребу знання української мови як видного чинника в руху національного свідомості і керуючись своєю добродійною метою—влаштує з дня 25-го д. м. Практичний курс української мови для менше заможних осіб, що не мають змоги учапати на інші подібні курси. Наука буде відбуватися в довіднях для кожного повасуджових годинах—від 6-ої до 8-ої год. вечора. Вимагання прийнятнішого шкільного освіти. Курс триватиме 2 місяці і має за ціл дачу участьним змогу опанувати українську мову докладно в письмі, зазайомити з всіма важнішими граматичними правилами і опанувати достаточню в слові.

Оплата вносить 15 карбованців в місяць і одноразово 5 карбованців за випуск.

Зголошуватись по більшш інформації і записуватись належить в канцелярії т-ва „Батьківщина“, Хрещатик 35 пом. 4, від 10—2 і від 3—5 години дня.

Канцелярія Військового Міністерства доводить до відома всіх прохачів, що з проханнями звертатись належить: 1) про призначення або збільшення пенсії—до пенсійного відділу головного штабу, 2) про грошову допомогу, а також по справах, що торкаються до кредитів або військового майна—до 2-го товариша військового міністра, 3) про повернення синів або чоловіків з полону—до своїх повітових комендантів, 4) про одержання посади в війську або військової офіції—до головного штабу і 5) про одержання посади в Канцелярії Військового М-ва—до загального відділу Канцелярії Військового Міністерства.

Збори г. коміт. с.-ф. Сьогодні відбулась збори головного комітету партії соціалістів-федералістів. Початок рівно о 7-й годині.

записуватись належить в канцелярії т-ва „Батьківщина“, Хрещатик 35 пом. 4, від 10—2 і від 3—5 години дня.

Канцелярія Військового Міністерства доводить до відома всіх прохачів, що з проханнями звертатись належить: 1) про призначення або збільшення пенсії—до пенсійного відділу головного штабу, 2) про грошову допомогу, а також по справах, що торкаються до кредитів або військового майна—до 2-го товариша військового міністра, 3) про повернення синів або чоловіків з полону—до своїх повітових комендантів, 4) про одержання посади в війську або військової офіції—до головного штабу і 5) про одержання посади в Канцелярії Військового М-ва—до загального відділу Канцелярії Військового Міністерства.

Збори г. коміт. с.-ф. Сьогодні відбулась збори головного комітету партії соціалістів-федералістів. Початок рівно о 7-й годині.

Д-р Колонійцев ліч. офіцій (606-914) і тришпер. Гоголівська. 2а. Пр. 11-115-7. в. 22-0701-17

Д-р Черняк, спец. водолікарня для сістем. лічення всякого роду полових хвороб, Вел. Житомирська 16. 9-1 та 5-9. 12-0784-3

НЕГАЙНО передається слюсарна майстерня з інвентарем та приладами потрібними до ремонту автомобілів та інших самоходів. Також передається помішкання дуже гарне під склад, а помещанства для життя. Звертатись до Правління Кооперативного Товариства—Львівська № 7, пом. 13-4. 3-0821-3

Т-во Шкільної Освіти оповідає.

що всі видання т-ва передаю на склад Вид. т-ва „ДРУМАРЬ“. З замовленнями на видання т-ва і по справах т-ва просять звертатись по адресі: Київ Хрещатик № 50 Вид-во „ДРУМАРЬ“. Тел. 4-19. Книгарням звичайна знижка. 3-0825-3

Видавниче т-во „ДЗВІН“ виниченно в. Повне зібрання творів у 15-ти томах вже арудється. Перші томи вилдуть незабаром в такім порядку:

- Том I. Краса і сила та інші оповідання. II. Голола і інші оповідання. III. Боротьба й інші оповідання. IV. Моє останнє слово й інші оповідання. V. Історія Янінського будинку й інші опов. VI. Рівновага. VII і VIII. „По-свій і Божи“. Том IX. Босня та інші оповідання. X. Хочу й інші оповідання. XI. Записки нірматого Медистофела. XII. Оповідання останніх років. XIII-XV. Поези.

Хто хоче мати повне зібрання означених творів повинен про се заздальогді повідомити виключно видавничє т-во „Д з в і н“ (Бесарабська пл. ч. 2), надіславши задатку не менш 10 кар. на комплект. 5-925-3

Продаю: ТОЛЬ для покриття крыш і ізоляції построек оть холода і сырости большими і малыми партиями со склада, а также СМОЛЧУ каменноугольную и КОСТЫЛИ жел. дор. Фундуклевская ул., Большая Сьверная гостиница, № 12; телефоны 10-48. 3-0813-5

Записуйтесь в члени нового українського т-ва! Київський Будівельний Кооператив „Оселя“ (Пушкінська 39 пом. 9 п'ятий поверх). Для вступу в то-ство необхідно: Подати заяву до правління з рекомендацією двох членів і внести вступну платню 100 карб.

Павий внесок 1000 карб. може бути внесений або зразу, або в розстрочку по 100 карб. на місяць. Прийом заяв що дня окрім свят від 11 до 2 год. 10-0833-1

Видавництво Полтавської Спілки Споживчих Товариств до цього часу видрукувало: „Український Селянський Університет“. Лекція I. В. Черединочко-Про „Просвіти“ та їх значіння за для народньої культури. Стор. 24 in. 8°. ц. 65 коп.

„Просвітянська книгозбірня“. 1) Т. Шевченко-Гайдамаки. З передмовою В. Шепотьова. Стор. X 100 in. 16°. Ц. 80 коп.на крашчому папері і карб. 10 коп. 2) А. Тесленко-Оповідання. ч. I. З передмовою В. Черединочкє. Стор. 104 in. 16°. ц. 90 коп. 3) О. Кошиский-Перебендя-Твори. ч. I. З передмовою В. Черединочкє. Стор. 104 in. 16°. ц. 1 карб. 10 коп. 4) М. Кропивницький-По ревізії, егюд на 1 дію. З передмовою В. Черединочкє. Стор. IV-1 38 in. 16°. ц. 65 коп. 5) М. Кропивницький-Помирлиси, комедія на 1 дію. Стор. 32 in. 16°. ц. 65 коп. —Окрім ролі до комедії „Помирлиси“ За збірку і карб. 30 коп.

ДРУКУЮТЬСЯ: 1. Тесленко А.-Оповідання ч. II. 2. Купин П.-Чорна рада. Хроніка 1663 р з передмовою В. Шепотьова. 3. О. Кошиский-Перебендя-Твори. ч. II. 4. Марко-Вовчок-Оповідання. З передмовою П. Коваліва. 5. Д. Мордовець-Оповідання. З передмовою П. Коваліва. 6. Панасмирний-Товариші. З передмовою В. Шепотьова. 7. Оповідання з Святого Письма Старого й Нового. 8. Оповідання з Святого Письма Старого й Нового. Завіту. Для початкових шкіл. Зложив Захарія Курдиновський. (Ухвалено Ній Народній Управі). Книгарням, земствам, просвітам, кооперативам робитись відповідна знижка. З замовленнями; звертатись в Полтавську Спілку Споживчих Товариств: Полтава, Рістрієнської та Шовтєвської вулиць. -0172-1

Друк. акц. т-ва „Петро Барський у Києві“, Хрещатик № 40.

Видавничє т-во „КРИНИЦЯ“ у Києві Нестерівська 27.

Вийшла з друку і продається по книгарнях Чупринна Гр. Певезі Т. I ціна 3 крб. 50 к. 2-028-1

Українці! шукаю кімнату. Урядов. М-ва Шляхів Н. Макушок, Фундукл. 51-26. 2-0832-1

Українець (письменник) дуже просить найти йому де-небудь хоч одну кімнату. Повідомити Хрещатик 41-57 „Книгошклка“. Телеф. № 57-80. 1-0831-1

Шукаю помещанья 2-3 кімнати з кухней, водопроводом, електричність. Предславинська 11 пом. 2 6 2-0835-1

Після РЕКВІЗИЦІЇ шпиталю № 19, що на Ватлівій Горі, будуть продаватись де які старі господарські речі і кухонна утварь, себ то каструлі, відра, палювальні, самовари, подумски і инше. Продаж буде робитись шляхом подачи заяв в закритих конвертах з зазначенням ціл на всі речі. Подача заяв провадиться на протязі чотирьох днів після цієї обяви. Всі справи попродажу і огляду речей мажно одержати в Губерніальній Земській Управі у Завідуючого Ліквідаційним Відділом. 1-0836-1

Потрібні негайно для закордонно І командирів українці, значмі німецьку мову. Зголошення з відповідними рекомендаціями і догачні, інформація у лікаря Д-ра Вочєдкє, Бульварно-Курдязька № 8, пом. 1. 1-0834-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Олександрівська Міська Управа запрошує досліджену, з вищою освітою, добре підготовлену теоретично, і практично, знаноукраїнську мову, особу для завідування Відділом Народної Освіти при Управі Платія 7200 к. в рік. Прохання з указанням громадського і педагогичного стажу і сигріклум вітає направляти! Олександрівськ, Катеринівськ губ. в Міську Управу, не пізніше 6 серпня 3-9-6-1

Всеукраїнський Кооперативний Видавничий Союз „Книгоспілка“ (Хрещатик 41 пом. 57). (Телефон. № 57-80) розпочав свою видавничу діяльність, на основі зареєстрованого 17-го ч. липня статута, і закликає кооператив та кооперативні союзи поспішити з купівлею пайів (100 кр.) та надіслкою вступної плати (10 кр.) на біж. рах. в Укрлібанку ч. 622 та Київському Союзбанку ч. 1831. Членами союзу можуть буди виключно кооперативи та кооперативні союзи. Всеук. Кооп. Вид. Союз має на меті видавати придатні для школи і позашкольної самоосвіти книжки, писані гарною українською мовою, сцідні розміром і змістом, не дорогі по ціні і, по можливості, ілюстровані. Авторів, бажано чих дати до друку свої твори, просять звертатись до секретаря літер.науковї колєгії В. К' В. Союзу (між 10 та 12 щоденно). З товаришескою повагою. Правління В. К. В. С. „Книгоспілка“. 2-0830-1

Шукаю видавця на книжки. Моя адреса: Київ, Денісвський пр. 15' пом. 43. В дома після 5-ої години. 3-0814-3

Потріб. продавця або продць в кіоск з залогом в 500 карб. зверг. в Покровський жіноч. монастир. Монастирська-Лавка. 2-0823-2

Згублено паспорт на ім'я Гр. Нікітичє. Николаєва і дві сахар. книжки на б дуп. Прохаю вважати недійсними. 3-0813-5

ОГОЛОШЕННЯ.

Записуйтесь в члени нового українського т-ва! Київський Будівельний Кооператив „Оселя“ (Пушкінська 39 пом. 9 п'ятий поверх). Для вступу в то-ство необхідно: Подати заяву до правління з рекомендацією двох членів і внести вступну платню 100 карб.

Павий внесок 1000 карб. може бути внесений або зразу, або в розстрочку по 100 карб. на місяць. Прийом заяв що дня окрім свят від 11 до 2 год. 10-0833-1

Видавництво Полтавської Спілки Споживчих Товариств до цього часу видрукувало: „Український Селянський Університет“. Лекція I. В. Черединочко-Про „Просвіти“ та їх значіння за для народньої культури. Стор. 24 in. 8°. ц. 65 коп.

„Просвітянська книгозбірня“. 1) Т. Шевченко-Гайдамаки. З передмовою В. Шепотьова. Стор. X 100 in. 16°. Ц. 80 коп.на крашчому папері і карб. 10 коп. 2) А. Тесленко-Оповідання. ч. I. З передмовою В. Черединочкє. Стор. 104 in. 16°. ц. 90 коп. 3) О. Кошиский-Перебендя-Твори. ч. I. З передмовою В. Черединочкє. Стор. 104 in. 16°. ц. 1 карб. 10 коп. 4) М. Кропивницький-По ревізії, егюд на 1 дію. З передмовою В. Черединочкє. Стор. IV-1 38 in. 16°. ц. 65 коп. 5) М. Кропивницький-Помирлиси, комедія на 1 дію. Стор. 32 in. 16°. ц. 65 коп. —Окрім ролі до комедії „Помирлиси“ За збірку і карб. 30 коп.

ДРУКУЮТЬСЯ: 1. Тесленко А.-Оповідання ч. II. 2. Купин П